

**BLOM
ECOLOGIE**

Verbindt natuur en samenleving

Quickscan Natuur Arkelse Onderweg 125a te Gorinchem

Oriënterend onderzoek natuur in het kader van de Omgevingswet

blomecologie.nl

Colofon

Status:	Definitief
Project:	2024-1789
Datum:	19 december 2024
Samensteller:	ing. B.C.E. Vleeshouwers
Collegiale toets:	ing. M. Smit
Opdrachtgever:	Van den Heuvel Ontwikkeling en Beheer B.V.
Contactpersoon:	R. de Groot

Disclaimer

Blom Ecologie B.V. is niet aansprakelijk voor schade die voortkomt uit toepassing van de resultaten van werkzaamheden en/of gegevens verkregen van Blom Ecologie B.V.

Niets uit deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Blom Ecologie B.V. worden gebruikt door derden. Onder gebruik worden alle vormen van kopie, openbaarmaking en elke andere toepassing begrepen. Deze rapportage mag alleen gebruikt worden voor het doel waarvoor het is samengesteld.

Inhoud

Samenvatting	4
1 Inleiding	5
1.1 Planlocatie	6
1.2 Beoogde ruimtelijke ingreep	8
2 Methode	9
2.1 Uitvoering onderzoek	9
2.2 Houdbaarheid en toepassing	9
3 Beoordeling	10
3.1 Soortenbescherming	10
3.2 Specifieke zorgplicht Soorten	15
3.3 Gebiedsbescherming	16
3.4 Houtopstanden	18
4 Conclusie en vervolg	19
4.1 Conclusie	19
4.2 Effecten	19
4.3 Vervolgstappen en maatregelen	19

Samenvatting

Aan de Arkelse Onderweg 125a te Gorinchem is een braakliggend grasperceel met aan de west- en noordzijde watergangen gesitueerd. De initiatiefnemer is voornemens op de planlocatie een appartementencomplex en een vrijstaande gebouw te realiseren. Tevens wordt de westelijke watergang natuurvriendelijk heringericht. De beoogde ruimtelijke ingreep is getoetst aan het onderdeel Natuur onder de Omgevingswet. De vervolgstappen moeten uitwijzen of wordt voldaan aan een evenwichtige toedeling van functies aan locaties in het kader van de Omgevingswet onderdeel natuur.

In onderstaande tabellen wordt weergegeven welke functies en effecten zijn beoordeeld, en welke vervolgstappen en maatregelen worden geadviseerd.

Soortgroep	Bescherming	Mogelijke functie	Vervolgstep (H4.3)
Planten			N.v.t.
Grondgebonden zoogdieren			N.v.t.
Vleermuizen			N.v.t.
Amfibieën			N.v.t.
Reptielen			N.v.t.
Vissen			N.v.t.
Insecten en andere ongewervelden			N.v.t.
Vogels (jaarrond beschermd)			N.v.t.
Vogels (cat. 5)			N.v.t.

Gebiedsbescherming	Afstand	Mogelijke effecten	Vervolgstep (H4.3)
Natura 2000	360 m	Stikstof	Stikstofonderzoek
Natuurnetwerk Nederland	330 m	Geen	
Belangrijk weidevogelgebied	1,3 km	Geen	
Groene buffer	16,6 km	Geen	
Beschermd grasland in de Bollenstreek	52 km	Geen	

Houtopstanden	Onderdeel	Uitzondering	Vervolgstep (H4.3)
Eenheid van >1000 m ²	Afwezig	n.v.t.	
Bomenrij van >20 bomen	Afwezig	n.v.t.	

Zorgplicht	Effecten	Vervolgstep (H4.4)
Algemene zorgplicht	n.v.t.	Algemene maatregelen
Specifieke zorgplicht soorten	Ja	Specifieke maatregelen
Specifieke zorgplicht Natura 2000-gebieden		
Specifieke zorgplicht houtopstanden		

1 Inleiding

Aan de Arkelse Onderweg 125a te Gorinchem is een omheind braakliggend perceel gesitueerd. De initiatiefnemer is voornemens een appartementengebouw met losstaand gebouw te realiseren op de planlocatie. Tevens wordt de westelijke watergang natuurvriendelijk heringericht. Het bestemmingsplan voorziet niet in de beoogde ontwikkeling en dient derhalve te worden gewijzigd.

De beoogde ruimtelijke ingreep heeft mogelijk een negatief effect op beschermde flora en fauna (soortenbescherming), beschermde natuurgebieden (gebiedsbescherming) en/of beschermde houtopstanden. Ten behoeve van de beoogde ruimtelijke ingreep geldt de wettelijke verplichting onderzoek te verrichten naar de aanwezigheid van beschermde flora en fauna en de mogelijke effecten van de ruimtelijke ingreep daarop.

Van den Heuvel Ontwikkeling en Beheer B.V. begeleidt de ruimtelijke procedure en heeft Blom Ecologie verzocht de planlocatie te onderzoeken op aanwezigheid van beschermde soorten, gebieden en houtopstanden. Vervolgens wordt getoetst of de beoogde ruimtelijke ingreep voldoet aan een evenwichtige toedeling van functies aan locaties in het kader van natuurwetgeving en/of provinciaal beleid.

Onderzoeksdoelen

- Voldoet de wijziging van het omgevingsplan aan de eis dat voldaan moet worden aan een evenwichtige toedeling van functies aan locaties (Omgevingswet art. 4.2)?
- Welke beschermde flora en fauna zijn (potentieel) aanwezig op de planlocatie en welke negatieve effecten kunnen optreden als gevolg van de beoogde ruimtelijke ingreep?
- Heeft de beoogde ruimtelijke ingreep een negatief effect op de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden of de wezenlijke kenmerken en waarden van provinciaal aangewezen beschermde gebieden?
- Leidt de beoogde ruimtelijke ingreep tot kap van beschermde houtopstanden?
- Dienen er vervolgstappen in het kader van natuurwetgeving en/of provinciaal aangewezen beschermde gebieden te worden genomen, en zo ja, welke?

Figuur 1.1 De planlocatie is gelegen aan de Arkelse Onderweg 125a te Gorinchem.

1.1 Planlocatie

De planlocatie is gelegen aan de Arkelse Onderweg 125a te Gorinchem (figuur 1.2). De planlocatie betreft een omheind braakliggend perceel met aan de west- en noordzijde een sloot, aan de zuidzijde een hek en aan de oostzijde een bomen-/struikenrij. Ten behoeve van de ontwikkeling wordt de westelijke watergang heringericht zodat de watergang natuurvriendelijk wordt. De vegetatie binnen de planlocatie was ten tijde van het veldbezoek kort en recentelijk gemaaid. Langs de oevers was er hoge vegetatie aanwezig in de vorm van uitgebloeide reuzenberenklauwen. De overige vegetatie bestond voornamelijk uit grassen. Binnen de planlocatie is geen bestrating en verharding aanwezig. In figuur 1.3, figuur 1.4 en bijlage 1 zijn een aantal foto's opgenomen die een impressie geven van de planlocatie en de directe omgeving hiervan.

Figuur 1.2 De planlocatie (rood omkaderd) is gelegen aan de Arkelse Onderweg 125a te Gorinchem.

De directe omgeving van de planlocatie wordt gekenmerkt door woonwijken, industrieterreinen en groenpercelen. Op circa 385 m ten oosten stroomt de rivier de Linge en op 450 m ten westen is het Merwedekanaal gesitueerd. Op circa 380 m ten noordoosten is het Natura 2000-gebied 'Lingegebied & Diefdijk-Zuid' gelegen. Op circa 35 m ten noorden van de planlocatie is de A15 gesitueerd.

Figuur 1.3 Op de planlocatie is men voornemens om de westelijke watergang te herinrichten naar een natuurvriendelijke watergang ten behoeve van de beoogde ontwikkeling.

Figuur 1.4 Fotografische indruk van de omgeving van de planlocatie.

1.2 Beoogde ruimtelijke ingreep

De beoogde ruimtelijke ingreep betreft de realisatie van een appartementencomplex en een vrijstaande woning. Tevens wordt de westelijke watergang natuurvriendelijk heringericht. Het vigerende plan voorziet niet in deze beoogde ruimtelijke ingreep, waardoor een planwijziging benodigd is. Onderstaand volgt een korte opsomming van de ingrepen en effecten:

- Werkzaamheden aan sloten;
- verwijderen terreininrichting, waaronder gedeelte van het groen: graafwerkzaamheden, transport (afvoer) van materiaal en groen;
- egaliseren terrein: graafwerkzaamheden en grondtransport;
- realisatie nieuwbouw: algemene bouwwerkzaamheden;
- revitalisatie terrein en aanleg verharding: allerhande (straat- en hoveniers) werkzaamheden.

Figuur 1.5 Visuele representatie van de beoogde situatie (bron: Architectenbureau 2082).

2 Methode

Dit oriënterend onderzoek verkent de relevante vakgebieden met betrekking tot natuurwet- en regelgeving. Hierbij wordt een beoordeling gegeven van de aanwezigheid van specifieke potentie voor beschermde flora en fauna op de planlocatie, de betekenis van de planlocatie voor de aanwezige soorten en de effecten van de voorgenomen ingrepen op de soorten, gebieden en houtopstanden. Dit onderzoek bestaat uit een veldbezoek en raadpleging van externe bronnen. De reikwijdte bestaat uit de Omgevingswet en de provinciale omgevingsverordening. Zie voor het juridisch kader bijlage 2 van dit rapport.

2.1 Uitvoering onderzoek

Het veldbezoek is een momentopname van de aanwezige flora en fauna. Op basis van dit veldbezoek wordt een inschatting gemaakt omtrent de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten. Tijdens het veldbezoek is de planlocatie nauwkeurig onderzocht, waarbij ook gelet werd op sporen en delen of restanten van planten en/of dieren. Het veldbezoek heeft plaatsgevonden op 12 december 2024 en is uitgevoerd door ing. B.C.E. Vleeshouwers. De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek waren: droog, 8/8 bewolkt, 5° Celsius en windkracht 1(Bft).

Vaak zijn er al gegevens bekend over een planlocatie en de directe omgeving hiervan. Raadpleging van externe bronnen levert vaak nuttige aanvullende informatie op en biedt daarmee een vollediger beeld van de (mogelijk) aanwezige flora en fauna, bovenop het bekende algemene verspreidingsbeeld van beschermde soorten. Deze gegevens worden onder andere beheerd in rapporten en naslagwerken en door de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). De NDFF wordt geraadpleegd voorafgaand aan het uitvoeren van het veldbezoek en gedurende het rapporteren. Tijdens de zoekopdracht in de NDFF wordt hierbij een zoekgebied met straal van circa 2 km aangehouden rondom de planlocatie. Afhankelijk van het karakter en ligging van de planlocatie kan een afwijkende afstand aangehouden worden. De meest recente datum van raadpleging in de NDFF is d.d. 16 december 2024.

In het kader van de Omgevingswet is door BLJ12 de Beschermde Soorten Indicator (BeSI) ontwikkeld. De indicator geeft per locatie de te verwachten soorten en effecten op verblijfplaatsen en leefgebied. Tot dusver blijken de resultaten van de BeSI ontoereikend, er wordt geen volledig beeld van de te verwachten soorten en effecten verkregen. Blom Ecologie volgt de ontwikkeling van de BeSI nauwgezet en zal de indicator toepassen indien de BeSI toereikend is. Momenteel biedt de NDFF het meest complete inzicht in de verspreiding van soorten. Ten behoeve van voorliggende quickscan is de BeSI niet geraadpleegd.

2.2 Houdbaarheid en toepassing

De beoogde ruimtelijke ingreep wordt getoetst aan de actuele wetgeving en provinciale verordening. Een quickscan Natuur heeft een houdbaarheid van 3 jaar, mits binnen deze periode de omstandigheden op de planlocatie, de wetgeving en de provinciale verordening niet wezenlijk veranderen.

3 Beoordeling

3.1 Soortenbescherming

Op basis van het veldbezoek en de bureaustudie wordt per soortgroep besproken wat de potentie van de planlocatie en de directe omgeving daarvan voor het voorkomen van soorten is, en welke effecten daarop te verwachten zijn ten gevolge van de beoogde ruimtelijke ingreep. Voor een aantal van de nationaal beschermde soorten geldt vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. In de voorliggende beoordeling is specifiek gelet op de potentiële aanwezigheid van beschermde soorten waarvoor geen vrijstelling geldt.

Planten

Binnen een straal van 2 km van de planlocatie is het voorkomen bekend van de volgende beschermde planten: groot spiegelklokje en schubvaren (NDDFF 2019-2024).

Groot spiegelklokje wordt aangetroffen op open, zonnige, vochtige, stikstofarme, matig voedselrijke bodems. Geschikte bodems kunnen bestaan uit zand, zavel, leem, lichte klei als löss en mergel. Geschikte locaties voor deze soort zijn zandige stroomruggen in rivierdalen, open plekken van dijken en bermen, graanakkers, stoppelvelden en braakliggende gronden. De planlocatie betreft een braakliggend grasveld met een dominantie van grassen, paardenbloem, brandnetel, braam en reuzenberenklauw. De aangetroffen soorten op de planlocatie geeft een indicatie dat de grond binnen de planlocatie voedselrijk is en gedomineerd wordt door soorten die goed gedijen op een geëutrofiëerde bodem. Verder bestaat de bodem uit een zware klei en is hierdoor in combinatie met de hoge voedselrijkdom niet geschikt als standplaats voor het groot spiegelklokje (boerenbunder.nl, 2024). Derhalve kan de aanwezigheid van deze soort uitgesloten worden.

Schubvaren wordt voornamelijk aangetroffen op rotsen, rotsspleten, oude muren en op puinhelling (FLORON Verspreidingsatlas Vaatplanten, 2022). Alle bekende waarnemingen zijn op dezelfde locatie bekend, namelijk op een sluis op circa 2 km ten zuidwesten van de planlocatie. Binnen de planlocatie is er geen bebouwing en andere geschikte standplaatsen aanwezig voor deze soort. Derhalve kan het voorkomen van de schubvaren uitgesloten worden.

Ter plaatse van de planlocatie is slechts sprake van inheemse of aangeplante planten zonder beschermde status. Enkele waargenomen soorten betreffen: duizendblad, gewone braam, grote brandnetel, hondsroos, klimop, paardenbloem, reuzenberenklauw, schijnaardbij en smalle weegbree. Rond de planlocatie zijn er verschillende boom- en struiksoorten aanwezig waaronder els, knotwilg, laurierkers en zomereik. De beoogde ruimtelijke ingreep leidt niet tot aantasting van beschermde en/of kwetsbare vegetatie. Gelet op de functie, ligging en het gebruik van het perceel in relatie tot de habitatpreferentie van kwetsbare en zeldzame soorten wordt de aanwezigheid hiervan niet verwacht. Daarnaast zijn beschermde planten niet aangetroffen gedurende het veldbezoek, voor zover deze zichtbaar zijn gedurende de winterperiode. Hiermee kan worden uitgesloten dat er sprake is van het opzettelijk vernielen van beschermde planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied.

Grondgebonden zoogdieren

Binnen een straal van 2 km is de aanwezigheid bekend van de volgende zoogdieren: bever, boommarter, bosmuis, bruin rat, bunzing, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, haas, huisspitsmuis, konijn, mol, otter, ree, rosse woelmuis, veldmuis, vos en wezel (NDDFF 2019-2024). Voor de volgende soorten geldt dat deze beschermd zijn en dat er geen vrijstelling geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen: bever, boommarter en otter.

Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen aangetroffen van (beschermde) zoogdieren. Bevers leven in het overgangsgebied tussen water en land: moerassen, langs beken, rivieren, meren en kanalen. De aanwezigheid van goed bereikbare bomen en struiken op de oever is een vereiste. Binnen de planlocatie zijn geen bomen en struiken aanwezig. Tevens zijn er geen vraat sporen aangetroffen bij de vegetatie langs de oevers. Langs de Linge en het Merwedekanaal zijn verscheidende waarnemingen

bekend van de bever (NDFF, 2019-2024). Tussen deze waarnemingen en de planlocatie zijn er verschillende barrières aanwezig, zoals omheinde bedrijventerrein, woonwijken en intensief bereden wegen. Tevens zijn er tijdens het veldbezoek geen vraatsporen, sleepsporen en/of wissels aangetroffen op de planlocatie/ Door het gebrek aan sporen en de aanwezigheid van barrières kunnen negatieve effecten op de bever uitgesloten worden.

De boommarter wordt voornamelijk aangetroffen in bosgebieden en parken door heel Nederland. Enkele vereisten die aanwezig dienen te zijn in het leefgebied van de boommarter zijn rustplaatsen in de vorm van boomholtes, boomwortels, takkenbossen en konijnen-, vossen- of dassenholen. Binnen de grenzen van de planlocatie zijn geen hollen aangetroffen, tevens zijn er geen bomen en struiken aanwezig. Gezien er op de planlocatie geen bosgebieden en geschikte rustplaatsen aanwezig zijn kunnen negatieve effecten op de boommarter uitgesloten worden.

Otters worden aangetroffen bij verschillende schone watergangen waar voldoende voedsel (vis, mosselen en kreeftachtigen) en weinig verstoring aanwezig is. De soort is zeer gevoelig voor versnippering waardoor er een netwerk aan waterwegen en groenstructuren aanwezig dient te zijn. In een straal van 2 km rondom de planlocatie is er één waarneming bekend van de otter (NDFF, 2019-2024). Deze waarneming is bekend op circa 1,4 km ten zuiden van de planlocatie. Tussen deze waarneming en de planlocatie zijn er een grote mate aan verstoringen aanwezig waaronder meerdere woonwijken, spoorwegen en intensief bereden wegen. Tijdens het veldbezoek zijn geen schuilmogelijkheden en sporen, zoals prooiresten en uitwerpselen, aangetroffen binnen de planlocatie. Binnen de planlocatie zijn geen schuilmogelijkheden aanwezig door het gebrek aan bomen, struiken en hoge oevers waar de soort kan verblijven. Door het gebrek aan schuilmogelijkheden, sporen en de hoge mate aan barrières kunnen negatieve effecten op de otter op de planlocatie uitgesloten worden.

Door voornoemde is het uitgesloten dat er sprake is van een essentiële functie op de planlocatie voor soorten van de Habitatrichtlijn en niet vrijgestelde andere soorten. Op en rondom de planlocatie zijn geen hollen, nesten of sporen aangetroffen die duiden op de aanwezigheid van beschermde zoogdiersoorten die buiten de vrijstelling van de provinciale Omgevingsverordening vallen. Er is ten aanzien van grondgebonden zoogdieren geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen.

Vleermuizen

Binnen een straal van 2 km is het voorkomen bekend van de volgende vleermuissoorten: gewone dwergvleermuis, gewone grootvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis (NDFF 2019-2024). Onder de Habitatrichtlijn zijn alle in Nederland voorkomende vleermuizen beschermd (Bal art. 11.46). Laanvormige bomenrijen, oude bomen met gaten en scheuren, (oude) gebouwen met kieren en spleten en/of structuurrijke groenelementen kunnen een functioneel onderdeel zijn van een vleermuishabitat. Ongeacht de mogelijke aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen kunnen vleermuizen gebruikmaken van de planlocatie tijdens vliegbewegingen en foerageeractiviteiten. Hier dienen in het kader van de specifieke zorgplicht mogelijk maatregelen genomen te worden (**zie H4.3**).

Binnen de planlocatie zijn geen bomen aanwezig. De bomen aan de oostzijde zijn geïnspecteerd op de aanwezigheid van boomholten, lohangende bastdelen, scheuren, spleten of andere openingen welke kunnen dienen als verblijfplaats. Bij deze bomen zijn geen boomholten of andere potentiële verblijfplaatsen aangetroffen. Er worden geen bomen gekapt in de beoogde ruimtelijke ingreep. De ontwikkeling resulteert derhalve niet in het wegnemen van verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen.

Binnen de planlocatie is geen bebouwing aanwezig. Wegens het ontbreken van bebouwing is het voor vleermuizen onmogelijk om een geschikte verblijfplaats te vinden binnen de planlocatie.

Hoewel het uitgesloten is dat vleermuizen de planlocatie gebruiken als verblijfplaats, bestaat de mogelijkheid dat vleermuizen de planlocatie gebruiken als foerageergebied en/of vliegroute. In de afgelopen 5 jaar zijn er waarnemingen bekend van overvliegende gewone dwergvleermuizen en foeragerende laatvliegers langs de westelijke watergang (NDFF, 2019-2024).

Binnen de planlocatie zijn weinig lijnvormige structuren aanwezig die vleermuizen kunnen gebruiken als vliegroute en foerageergebied. De omliggende watergangen zijn de enige lijnvormige structuren die vleermuizen kunnen gebruiken als foerageerroute/vliegroute. In de beoogde ontwikkeling wordt de noordelijke watergang niet aangetast en de westelijke watergangen zal heringericht worden zodat deze natuurvriendelijker wordt. In de directe omgeving zijn er verscheidende bosschages, bomenrij en waterpartijen aanwezig die geschikt zijn als foerageergebied/vliegroute voor vleermuizen.

Open gebieden zijn geschikt voor laatvliegers als foerageergebied. In de directe omgeving zijn meerdere velden aanwezig die als geschikt foerageergebied kunnen dienen. Doordat er meerdere lijnvormige structuren en foerageergebieden aanwezig zijn in de directe omgeving is er geen sprake van aantasting van essentieel foerageergebied en/of vliegroute.

Amfibieën

Binnen een straal van 2 km is de aanwezigheid bekend van de volgende amfibieënsoorten: bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, heikikker, kamsalamander, kleine watersalamander, meerkikker rugstreeppad (NDFF 2019-2024). Voor de volgende soorten geldt dat deze beschermd zijn en dat er geen vrijstelling geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen: heikikker, kamsalamander en rugstreeppad

Amfibieën leven zowel in een aquatische als terrestrische omgeving. Deze omgevingen betreffen voortplantingswater, foerageergebieden en overwinteringsstructuren. Deze habitatonderdelen dienen op korte afstand van elkaar te liggen. Tijdens het veldbezoek zijn geen amfibieën aangetroffen op de planlocatie.

De heikikker wordt in verschillende gebieden aangetroffen waaronder heide, hoogveen, laagveen en half natuurlijk grasland. In sommige gebieden komt de soort ook voor op agrarische graslanden. Het voortplantingswater dient ondiep, zonbeschenen, voedselarm en relatief zuur te zijn. Overwinteringslocaties bestaan uit afgetrapte slootkanten of in bosjes. Alle onderdelen van het leefgebied dienen op korte afstand van elkaar voor te komen (Creemers & Van Delft, 2009). De planlocatie betreft een braakliggend grasveld met aan de west- en noordzijde watergangen. De westelijke watergang betreft een secundaire watergang die door een particulier wordt onderhouden. Deze watergang bevat geen watervegetatie, echter zijn hier dode takken en bladeren in aanwezig. De oever wordt gedomineerd door reuzenberenklauw. Het water is troebel en de aanwezige dode takken zijn begroeid met algen. Verder zijn er overhangende bomen aanwezig op het westelijke perceel waardoor er veel schaduw valt op de watergang. Deze westelijke watergang is verbonden met de noordelijke watergang. De noordelijke watergang en zijn oevers zien er hetzelfde uit als de westelijke watergang. Door het gebrek aan watervegetatie en de aanwezigheid van algen kan geconcludeerd worden dat deze watergangen voedselrijk zijn. Op de aangrenzende percelen ten westen en oosten zijn struiken en bosjes aanwezig. Op de oevers en het grasveld zijn geen overwinteringslocaties aangetroffen tijdens het veldbezoek. Alle waarnemingen van de heikikker zijn bekend op afstanden groter dan 1,2 km ten noorden van de planlocatie in de polders Arkel en Rietveld (NDFF, 2019-2024). Tussen deze waarnemingen en de planlocatie zijn meerdere barrières aanwezig waaronder de A15, grotere wegen en rivieren/kanalen. Door de aanwezigheid van deze barrières is de planlocatie slecht te bereiken voor de heikikker. Door het gebrek aan overwinteringslocaties, voortplantingswater en de hoge mate barrières kunnen negatieve effecten op de heikikker uitgesloten worden.

De kamsalamander wordt aangetroffen in bosrijke gebieden met houtwallen, (kleinere) waterplassen en struweel. Het voortplantingswater bestaat uit verschillende visvrije, stilstaande wateren waarin een goed ontwikkelde onderwatervegetatie aanwezig is. Het voortplantingswater mag niet geheel beschaduwde zijn en moet permanent water bevatten. In de landfase zijn kamsalamanders aanwezig onder stenen, hout, bladafval en in gaten onder wortels (Creemers & Van Delft, 2009). De planlocatie betreft een braakliggende grasperceel dat recentelijk is gemaaid. In voorgaande jaren is de planlocatie verwilderd met brandnetels, gewone braam, grassen en reuzenberenklauw. Tevens staan de watergangen in verbindingen met andere watergangen en is er een waarneming bekend van een snoek in de omliggende watergangen (NDFF, 2019-2024). In de omliggende watergangen is geen watervegetatie aanwezig. Derhalve zijn deze wateren niet geschikt voor de kamsalamander.

Waarnemingen van de kamsalamander zijn bekend in twee gebieden rondom de planlocatie, namelijk Vrouwenhuiswaard (1,5 km) en in park naast het Kleine Wiel (900 m) in Gorinchem (NDFF, 2019-2024). Tussen deze locaties en de planlocatie zijn er groot aantal barrières aanwezig in de vorm van bebouwd gebied, druk bereden wegen en grote rivieren/kanalen. Door het gebrek aan leefgebied, geschikt voortplantingswater en de hoge mate van barrières kunnen negatieve effecten op de kamsalamander uitgesloten worden.

De rugstreeppad is een soort die vooral voorkomt in pioniersgebieden met makkelijk vergraafbare grond zoals zandgronden. Geschikte leefgebieden voor deze soort zijn ruig, onbeschadwd terrein met lage tot geen vegetatie zoals duingebieden, open heideterreinen, braakliggende bouwterreinen en zandafgravingen. Het voortplantingswater is ondiep en warmt snel op, zoals tijdelijke (regen)waterplassen (BlJ12 kennisdocument Rugstreeppad, 2017; Creemers & Van Delft, 2009). De planlocatie betreft een braakliggende grasperceel dat recentelijk is gemaaid. Binnen de planlocatie zijn geen vergraafbare gronden en tijdelijke poelen aanwezig. De dichtstbijzijnde waarneming van de rugstreeppad is bekend op circa 1,8 km ten noordwesten van de planlocatie (NDFF, 2019-2024). Tussen de bekende waarnemingen en de planlocatie zijn er groot aantal barrières aanwezig in de vorm van bebouwde gebieden, druk bereden wegen en grote rivieren/kanalen. Door het gebrek aan leefgebied, geschikt voortplantingswater en de hoge mate van barrières kunnen negatieve effecten op de rugstreeppad uitgesloten worden.

Er is ten aanzien van amfibieën geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen.

Reptielen

Binnen een straal van 2 km is de aanwezigheid van inheemse reptielen niet bekend (NDFF 2019-2024). Voor alle inheemse reptielen geldt dat deze beschermd zijn en geen vrijstelling geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen.

Reptielen zijn over het algemeen verbonden aan structuurrijke en weinig verstoorde biotopen als heidevelden, bosgebied en natuurlijke oevers. Door de afwezigheid van structuurrijke biotopen en de hoge mate van menselijke verstoring is het voorkomen van beschermde reptielen binnen het plangebied uitgesloten. Er is ten aanzien van reptielen geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen.

Vissen

Binnen een straal van 2 km is de aanwezigheid bekend van beschermde vissoorten niet bekend (NDFF 2019-2024). Bij de beoogde werkzaamheden aan de westelijke watergang dienen enkele maatregelen getroffen te worden om aan de algemene zorgplicht te voldoen, zie H4.3.

Er is ten aanzien van vissen geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen.

Insecten en andere ongewervelden

Binnen een straal van 2 km is de aanwezigheid bekend van de grote vos (NDFF 2019-2024). De teunisbloempijlstaart is niet waargenomen binnen een straal van 2 km in de afgelopen 10 jaar. Echter is de soort de laatste jaren flink in opmars en reikt zijn verspreidingsgebied inmiddels ten zuidoosten van de lijn Rotterdam – Zwolle. Het betreft een zwervende soort waardoor deze lastig waar te nemen is en waarnemingen in de NDFF aannemelijk ontbreken. Derhalve wordt deze soort ook meegenomen in de beoordeling.

Grote vos en de teunisbloempijlstaart worden regelmatig waargenomen in bosrijke omgevingen en langs bosranden. De waardplanten bestaan uit verscheidende wilgensoorten (grote vos) en wilgenroosjes en teunisbloemen (teunisbloempijlstaart). Op het oostelijke perceel zijn enkele scheuten aanwezig van wilgensoorten. Deze zullen niet aangetast worden in de beoogde ontwikkeling. In afgelopen jaren was de planlocatie een braakliggend terrein dat gedomineerd werd door grassen, braamstruwelen, brandnetels en reubenberenklauw. Deze soorten zorgen ervoor dat andere plantensoorten worden weggedrukt en geen kans krijgen om zich te vestigen. Derhalve kan het voorkomen van de waardplanten van de teunisbloempijlstaart uitgesloten worden. De planlocatie is gelegen in een agrarisch/stedelijk gebied met enkele bosgebieden op de aangrenzende percelen en directe omgeving. Gedurende het veldbezoek zijn geen waardplanten aangetroffen die van belang zijn

voor de grote vos en teunisbloempijlstaart. Door gebrek aan waardplanten kan de aanwezigheid van grote vos en de teunisbloempijlstaart uitgesloten worden.

Op de planlocatie zijn geen plantensoorten aangetroffen die specifiek voor een beschermde ongewervelde een waardplant vormen, voor zover deze plantensoorten gedurende de winterperiode zichtbaar zijn. Ook is er geen sprake van oud hout, zure vennetjes of andere specifieke omstandigheden die duiden op de mogelijke aanwezigheid van beschermde insecten of andere ongewervelden. Er is ten aanzien van insecten en andere ongewervelden geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen.

Vogels

Op de planlocatie en de directe omgeving hiervan zijn tijdens het veldbezoek de volgende soorten waargenomen: groene specht, houtduif, merel, pimpelmees, vink en wilde eend. Gedurende het veldbezoek is een categorie 5 soort waargenomen dit betrof een groene specht. Dit individu betrof een overvliegend individu en had verder geen binding met de planlocatie. Binnen een straal van 100 meter van de planlocatie is vastgestelde aanwezigheid van nestlocaties van jaarrond beschermde vogels niet bekend (NDFF 2019-2024).

Vogels - Jaarrond beschermde nestlocaties

Wegens volledig ontbreken van bebouwing op de planlocatie zijn nesten van in gebouw broedende soorten als gierzwaluw en huismus. Het leefgebied van de huismus bestaat uit stekelige struiken, begroeide gevels of schuttingen, groenblijvende vegetatie heeft de voorkeur. Op de planlocatie zijn geen struiken of groenblijvende vegetaties aanwezig die essentieel zijn voor het leefgebied van een huismus. Derhalve leidt de beoogde ruimtelijke ingreep tot geen aantasting van het leefgebied van de huismus. Van aantasting van huismus- en gierzwaluwnestlocaties en functioneel leefgebied van de huismus is derhalve geen sprake.

Op de planlocatie is geen bebouwing aanwezig die gebruikt kunnen worden als nest-/rustlocatie voor uilen (steenuil en kerkuil). Er zijn geen grote nesten of horsten aangetroffen in de bomen op en rondom de planlocatie. De aanwezigheid van nestlocaties en vaste rustplaatsen van in bebouwing en bomen broedende soorten als buizerd, kerkuil, steenuil, sperwer en ransuil kan uitgesloten worden. Het perceel kan gebruikt worden als foerageergebied voor bovengenoemde soorten, echter zijn er in de directe omgeving soortgelijke gebieden aanwezig die niet aangetast zullen worden. Derhalve is er geen sprake van essentieel foerageergebied van de buizerd, kerkuil, steenuil, sperwer en ransuil.

Er is wat betreft vogels met jaarrond beschermde nesten geen sprake van het vangen of doden van individuen, het wegnemen van rust- of nestplaatsen, of het wegnemen van structuren die essentieel zijn in het functioneren van rust- of nestplaatsen.

Vogels - Algemene broedvogels en vogels met jaarrond beschermde nesten als er sprake is van ecologisch zwaarwegende redenen

De planlocatie voorziet in beperkt voedselaanbod en zeer weinig structuurrijke schuilgelegenheden voor algemene soorten. De watergangen en oevers vormen voor algemene broedvogels zoals meerkoet, waterhoen en wilde eend geschikte nestlocaties. Gedurende het broedseizoen zijn de nesten en de functionele leefomgeving van voornoemde soorten beschermd. Het broedseizoen vangt aan onder bepaalde klimatologische omstandigheden en betreft indicatief de periode 15 maart t/m 15 juli. Ten aanzien van algemene broedvogels en categorie 5 soorten kunnen de werkzaamheden worden opgestart buiten het broedseizoen en/of na het ongeschikt maken van de planlocatie. Indien de beoogde werkzaamheden in het broedseizoen worden opgestart dient de locatie voorafgaand aan de werkzaamheden geïnspecteerd te worden door een ter zake deskundige.

Exoten

Er geldt een Europees verbod op bezit, handel, kweek, transport en import van schadelijke exotische planten en dieren onder de Unielijst. Op de planlocatie zijn gedurende het veldbezoek en de bureaustudie (NDFF 2019-2024) een groot aantal reuzenberenklauwen aangetroffen die vallen onder de Unielijst Exoten. Deze soort is een invasieve soort doordat deze soort zich spoedig kan uitbreiden en er voor zorgt dat andere planten worden weggeduwd. Derhalve dient de reuzenberenklauw bestreden te worden (zie bijlage 4; zie **H4.3**)

3.2 Specifieke zorgplicht Soorten

Binnen een straal van 100 m zijn waarnemingen bekend van de volgende Vrl art. 4.2 en bijlage 1-soorten, Rode Lijst-soorten, Hrl bijlage II, IV en V soorten en nationaal beschermde soorten: bruin blauwtje, kleine kartuizerslak, laatvlieger en roodrandzandbij (NDFF 2019-2024). Voor de volgende soorten geldt dat deze nog niet in de soortenbescherming (H3.1) beoordeeld zijn: bruin blauwtje, kleine kartuizerslak en roodrandzandbij. Voor alle activiteiten die uitgevoerd worden en mogelijk negatieve gevolgen kunnen hebben, moeten deze negatieve gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperkt of ongedaan gemaakt worden.

Het plangebied bestaat uit een braakliggend grasperceel die recentelijk is gemaaid. Tijdens het veldbezoek is er onderzoek gedaan naar aanwijzingen van de aanwezigheid op de locatie waar de activiteit verricht wordt of in de directe omgeving van de locatie. Tijdens het veldbezoek zijn geen soorten aangetroffen welke vallen onder de Specifieke zorgplicht.

Het bruin blauwtje wordt aangetroffen op droge, zandige, open, kruidenrijke en schrale graslanden en kalkgraslanden. Het bruin blauwtje heeft een voorkeur voor gebieden met een afwisseling van open grond en begroeide plaatsen. De waardplanten voor deze soorten zijn geel zonneroosje en ooievaarsbek. De planlocatie betreft een grasveld dat vooral gedomineerd wordt door gewone braam, grassen, grote brandnetels en reuzenberenklauw. De vegetatie op de planlocatie is monotoon en voedselrijk, derhalve is de planlocatie niet geschikt voor het bruin blauwtje. Negatieve effecten op de staat van instandhouding van het bruin blauwtje zijn uitgesloten.

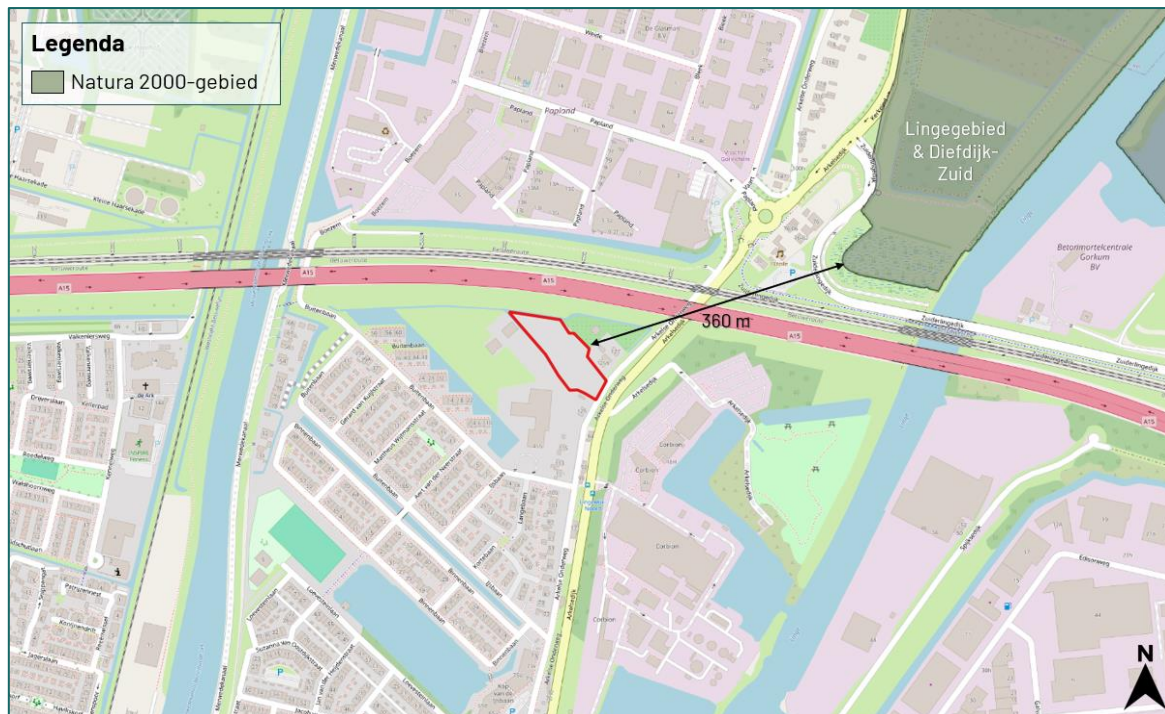
De kartuizerslak is voornamelijk te vinden op bouwland wat is opgehoogd met klakrijk zand of op dijken en taluds van autosnelwegen of spoorwegen. Het leefgebied van deze soort dient open, droog tot vochtig maar warm te zijn. Geschikte vegetatie voor deze soort zijn heggen en met gras begroeide gebieden zoals, hellingen, bermen, tuinen en parken. Ten noorden van de planlocatie is de A15 gesitueerd. De groenstrook tussen de planlocatie en autosnelweg wordt niet aangetast door de beoogde ontwikkeling. Negatieve effecten op de staat van instandhouding van het kartuizerslak zijn uitgesloten.

De roodrandzandbij wordt voornamelijk aangetroffen bij open polderlandschap met extensief begraasde graslanden/dijken en uiterwaarden. Deze soort maakt hun nest op begroeide plekken op leemachtige grond. De aanwezigheid van schermbloemen gedurende de zomerperiode is essentieel. Binnen de planlocatie zijn 6 waarnemingen bekend van de roodrandzandbij (NDFF, 2019-2024). Gedurende het veldbezoek zijn er een hoge mate aan schermbloemigen aangetroffen in de vorm van reuzenberenklauw. Dit is een invasieve exoot en dient bestreden te worden, derhalve wordt er geadviseerd dat er in de nieuwe situatie een beheervorm gekozen worden waar nieuwe inheemse schermbloemigen zoals engelwortel, wilde peen, gewone berenklauw en beemdkroon kunnen groeien (zie **H4.3**). Negatieve effecten op de staat van instandhouding van het roodrandzandbij zijn uitgesloten.

3.3 Gebiedsbescherming

Natura 2000

De planlocatie maakt geen deel uit van een Natura 2000-gebied. Op een afstand van circa 360 m ligt het stikstofgevoelige Natura 2000-gebied 'Lingegebied & Diefdijk-Zuid' (figuur 3.1).

Figuur 3.1 De planlocatie ligt op een afstand van circa 360 m tot het Natura 2000-gebied 'Lingegebied & Diefdijk-Zuid' (bron: nationaal Georegister PDOK).

De beoogde ruimtelijke ingreep betreft de realisatie van nieuwbouw bestaande uit een appartementencomplex en een vrijstaande woning. Ondanks dat deze buiten een Natura 2000-gebied uitgevoerd wordt, kunnen er nog steeds effecten optreden. Tussen de planlocatie en het Natura 2000-gebied is bebouwing en de A15 gesitueerd. Deze elementen kunnen als buffer dienen voor een aantal effecten (trillingen, geluid, optische verstoring etc.). Door de bufferzone en de afstand tot het omliggende Natura 2000-gebied per definitie te groot is om te resulteren in negatieve effecten. Een toename in stikstofdepositie kan een negatief effect sorteren op stikstofgevoelige habitattypen en leefgebieden. Ten opzichte van de huidige situatie leidt de beoogde ruimtelijke ingreep in de gebruiksfase tot een grote toename in het aantal verkeersbewegingen. De nieuwbouw zal zonder gasaansluiting in de gebruiksfase geen stikstofuitstoot hebben.

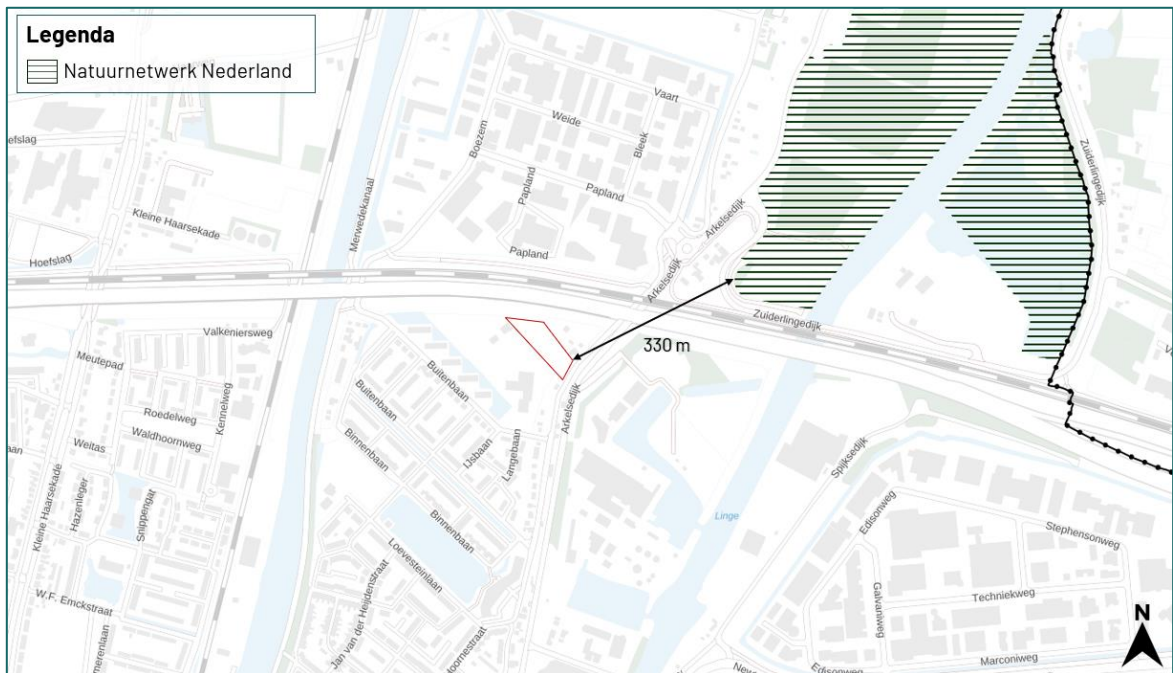
Gedurende de aanlegfase kan er een tijdelijke stikstofemissie verwacht worden ten gevolge van het gebruik van mobiele werktuigen en bijbehorende verkeersbewegingen. Per 2 november 2022 geldt dat de algemene bouwvrijstelling onbruikbaar is en dat activiteiten van de bouwsector onderdeel moeten zijn van de beoordeling.

Gezien de geringe afstand (360 m) tussen het plangebied en het Natura 2000-gebied 'Lingegebied & Diefdijk-Zuid' en de omvang van het project, wordt geadviseerd om een stikstofonderzoek met de AERIUS Calculator uit te voeren.

Provinciaal aangewezen gebieden

De planlocatie maakt geen deel uit van een beschermd gebied betreffende beschermingscategorie 1 (Natuurnetwerk Nederland en beschermd grasland in de Bollenstreek) of beschermingscategorie 2 (Belangrijk weidevogelgebied en Groene buffer). Op een afstand van circa 330 m ligt het Natuurnetwerk Nederland (figuur 3.2). De planlocatie is gelegen op een afstand van circa 52 km tot beschermd grasland in de Bollenstreek en op circa 16,6 km ligt de Groene buffer (geen kaartweergave). Op een afstand van circa 1,3 km ligt Belangrijk weidevogelgebied (figuur 3.3).

Er zijn geen karakteristieke landschapselementen aanwezig op de planlocatie die weggenomen worden ten gevolge van de beoogde ingreep. Ten aanzien van provinciaal aangewezen gebieden geldt dat externe werking geen toetsingskader is.

Figuur 3.2 De planlocatie ligt op een afstand van circa 330 m tot het Natuurnetwerk Nederland (bron: ruimtelijkeplannen.zuid-holland.nl).

Figuur 3.3 De planlocatie ligt op een afstand van circa 330 m tot het Natuurnetwerk Nederland (bron: ruimtelijkeplannen.zuid-holland.nl).

3.4 Houtopstanden

In de beoogde ingreep zijn geen kapwerkzaamheden gepland. Ten aanzien van de specifieke zorgplicht houtopstanden hoeven er geen maatregelen getroffen te worden.

4 Conclusie en vervolg

4.1 Conclusie

De realisatie van nieuwbouw in de vorm van een appartementencomplex, een vrijstaand woning en de herinrichting van de westelijke sloot aan de Arkelse Onderweg 125a te Gorinchem zullen de vervolgstappen moeten uitwijzen of wordt voldaan aan een evenwichtige toedeling van functies aan locaties in het kader van de Omgevingswet onderdeel natuur.

4.2 Effecten

De beoogde ruimtelijke ingreep leidt niet tot overtreding van verbodsbepalingen omtrent soortenbescherming en houtopstanden. Om negatieve effecten omtrent gebiedsbescherming uit te sluiten, dient vooraf een stikstofonderzoek door middel van de AERIUS Calculator uitgevoerd te worden. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met de (mogelijke) aanwezigheid van zoogdieren en algemene broedvogels. Voor deze soorten dienen maatregelen te worden getroffen om effecten te voorkomen.

4.3 Vervolgstappen en maatregelen

Vervolgstappen

Voor de beoogde ruimtelijke ingreep dient rekenkundig inzichtelijk te worden gemaakt of er sprake is van een verhoging van stikstofdepositie binnen stikstofgevoelige habitattypen en leefgebieden van Natura 2000-gebieden. Dit kan door een stikstofonderzoek uit te voeren middels de AERIUS Calculator.

Algemene zorgplicht

- Tijdens de werkzaamheden moet voorzichtig worden gehandeld met alle voorkomende flora en fauna (algemene zorgplicht).
- De beoogde dempwerkzaamheden leiden niet tot aantasting van functioneel leefgebied van beschermde vissoorten. Tijdens de werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met de Algemene zorgplicht. De dempwerkzaamheden dienen in één werkrichting worden uitgevoerd om aanwezige vissen voldoende uitwijkmogelijkheden te bieden

Specifieke zorgplicht

- Wanneer ondanks zorgvuldig handelen, onderzoek en advies schade lijkt te ontstaan voor beschermde flora en fauna, dient direct contact opgenomen te worden met een ter zake deskundige.
- Eventueel aanwezige vegetatie of bodemmateriaal (takken, stronken) voorafgaand aan de werkzaamheden gefaseerd verwijderen. Dit om grondgebonden dieren de kans te bieden zelfstandig de te verlaten.
- Er wordt gelegenheid gegeven aan dieren, die tijdens de werkzaamheden worden gevonden, te vluchten of zich te verplaatsen naar een schuilplaats buiten het bereik van de werkzaamheden.
- De planlocatie tijdens de werkzaamheden en in de nieuwe situatie bij voorkeur niet verlichten en in de periode april-oktober de werkzaamheden tussen zonsopgang en zonsondergang uitvoeren (buiten schemerperiodes). Mocht verlichting noodzakelijk zijn hierbij een vleermuisvriendelijke verlichtingswijze toepassen (amberkleurig licht, lichtbundel nederwaarts richten, toepassen geconvergeerde lichtbundel).

- De werkzaamheden opstarten of uitvoeren buiten het broedseizoen van vogels (indicatief medio maart t/m medio juli). Als dit niet mogelijk is dienen de potentiële nestlocaties van algemene broedvogels ruim voorafgaand aan het broedseizoen ongeschikt of ontoegankelijk gemaakt te worden. E.e.a. op aanwijzing van deskundige. Als werkzaamheden in het broedseizoen worden uitgevoerd die mogelijk resulteren in het wegnemen of verstoren van broedgevallen dient voor aanvang door een ter zake deskundig gecontroleerd te worden of er broedvogels aanwezig zijn.
- Ten aanzien van de roodrandzandbij wordt geadviseerd om een beheer te kiezen waardoor er schermbloemen in de nieuwe situatie kunnen groeien. Geschikte schermbloemen voor deze soort zijn engelwortel, wilde peen, gewone berenklaauw en beemdkroon.

Exoten

- Door de aanwezigheid van reuzenberenklauw op de planlocatie dient deze soort bestreden te worden. Manieren van bestrijding worden benoemd in bijlage 4.

Bronvermelding

Creemers, R.C.M & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie), 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. -Nederlandse fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Geraadpleegde documenten (BIJ12, 2017-2024)

Kennisdocument Bever (*Castor fiber*)(2017)
Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*)(2024)
Kennisdocument Gierzwaluw (*Apus apus*)(2023)
Kennisdocument Grote modderkruiper (*Misgurnus fossilis*)(2021)
Kennisdocument Heikikker (*Rana arvalis*)(2017)
Kennisdocument Huismus (*Passer domesticus*)(2023)
Kennisdocument Kamsalamander (*Triturus cristatus*)(2017)
Kennisdocument Rugstreeppad (*Epidalea calamita*)(2017)
Kennisdocument Ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*)(2024)

Geraadpleegde websites

atlas.bij12.nl/WebView/index.html?viewer=i kn_pub
bij12.nl
boerenbunder.nl
atlas.zuid-holland.nl
nationaalgeoregister.nl
ndff.nl
ravon.nl
verspreidingsatlas.nl
vleermuisprotocol.nl
vlinderstichting.nl
wilde-planten.nl
zoogdiervereniging.nl

Bijlage 1 Fotografische impressie
Bijlage 2 Juridisch kader
Bijlage 3 Bestrijding reuzenberenklauw

Bijlage 1 Fotografische impressie

Figuur 1 De planlocatie is gelegen aan de Arkelse Onderweg 125a te Gorinchem en bestaat uit een braakliggend grasperceel. De beoogde ruimtelijke ingreep betreft de realisatie van een appartementencomplex en een vrijstaande woning. Tevens wordt de westelijke watergang natuurvriendelijk ingericht.

Figuur 2 Ten behoeve van de beoogde ontwikkeling worden geen bomen gekapt.

Bijlage 2 Juridische kaders

Zorgplicht

De zorgplichten zijn in de omgevingswet opgedeeld in de algemene zorgplicht en de specifieke zorgplicht. Hierbij kan de specifieke zorgplicht verder opgedeeld worden in de Specifieke zorgplicht Natura 2000 (art. 11.6 Bal), Specifieke zorgplicht houtopstanden (art. 11.116 Bal) en Specifieke zorgplicht soorten (art 11.27 Bal). De Specifieke zorgplicht Natura 2000 en Specifieke zorgplicht houtopstanden worden bij de betreffende hoofdstukken beschreven.

Algemene zorgplicht

Voor iedereen geldt dat er sprake is van een algemene zorgplicht, waarin wordt voorgeschreven dat een ieder voldoende zorg draagt voor de fysieke leefomgeving (Ow art. 1.6). De Omgevingswet heeft als oogmerk bescherming en verbetering van het leefmilieu (Ow art. 1.3). Hiertoe worden de volgende onderdelen nagestreefd: het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit, ook vanwege de intrinsieke waarde van de natuur, en het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften. Bij activiteiten met nadelige gevolgen moeten maatregelen genomen worden om die gevolgen te voorkomen, de gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken, of de activiteit heroverwegen (Ow art. 1.7).

Specifieke zorgplicht soorten

De Specifieke zorgplicht soorten heeft betrekking op het beschermen van specifieke planten- en diersoorten en is gericht op het behoud van biodiversiteit.

Degene die een activiteit verricht is verplicht:

1. Alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen.
2. Voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.
3. Als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.

Hiervoor moet er voorafgaand aan de te verrichten activiteit, worden nagegaan of er op de locatie waar de activiteit wordt verricht of in de directe nabijheid van de locatie aanwijzingen zijn van de aanwezigheid van:

- *“van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten, genoemd in bijlage I bij de vogelrichtlijn, en niet in de bijlage genoemde, geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten als bedoeld in artikel 4 tweede lid van die richtlijn.*
- *van nature in Nederland in het wild levende dieren of planten van soorten, genoemd in de bijlage II, IV en V bij de habitatrichtlijn;*
- *dieren of planten van soorten, genoemd in bijlage IX of in de rode lijsten, bedoeld in artikel 2.19, vierde lid, onder a, onder 4°, van de wet; en*
- *voor die soorten belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats;”*

De aanwezigheid van de bovenstaande soorten wordt met behulp rapporten, naslagwerken en de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) en tijdens veldbezoeken bepaald. In de NDFF wordt een zoekgebied met straal van circa 100 m aangehouden rondom de planlocatie. Afhankelijk van het karakter en ligging van de planlocatie kan een afwijkende afstand aangehouden worden.

Bij de aanwezigheid van een of meerdere soorten worden de mogelijk negatieve gevolgen van de beoogde realisatie beoordeeld. Hierbij wordt beoordeeld op de soorten en hun nest, voortplantingsplaats, rustplaats, eieren en standplaats. Mocht er aanwijzing zijn op nadelige gevolgen voor de soorten dan zijn er passende preventieve maatregelen benodigd om de nadelige gevolgen te voorkomen en dienen deze gemonitord te worden.

Mochten er toch nadelige gevolgen optreden, dient de activiteit gestaakt te worden of passende herstelmaatregelen getroffen worden als staken van de activiteit redelijkerwijs niet meer mogelijk is.

Flora- en fauna activiteit

De soortenbescherming is opgedeeld in de volgende beschermingsregimes: Vogelrichtlijnsoorten (Bal art. 11.37), Habitatrichtlijnsoorten (Bal art. 11.46) en Andere soorten (Bal art. 11.54). Het is verboden om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna activiteit te verrichten (Ow art. 5.1 lid 2). Hierin worden rust- en voortplantingsverblijfplaatsen en het functioneel leefgebied beschermd. Opzettelijk verstoren als bedoeld onder de Habitatrichtlijn wordt gedefinieerd als: *“elke opzettelijke verstoring die van invloed kan zijn op de overlevingskansen, het voortplantingssucces of het voortplantingsvermogen van een beschermde soort, of die leidt tot een verkleining van het leefgebied of tot verplaatsing of verdringing van de soort”*.

Bij overtreding van een verbodsbepaling geldt de plicht tot een vergunning flora- en fauna activiteit conform de bepalingen in het Besluit Kwaliteit Leefomgeving (art. 8.74 lid j, lid k en lid l).

Vogelrichtlijn (Bal art. 11.37)

1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor:
 - a. het opzettelijk doden of opzettelijk vangen van van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de vogelrichtlijn;
 - b. het opzettelijk vernielen of opzettelijk beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld onder a, of het opzettelijk wegnemen van nesten van die vogels;
 - c. het rapen en onder zich hebben van eieren van vogels als bedoeld onder a; of
 - d. het opzettelijk storen van vogels als bedoeld onder a.
2. Het verbod geldt niet, als:
 - a. het verrichten van die activiteit op grond van een andere wet is toegestaan en is voldaan aan de artikelen 9, eerste en tweede lid, en 13 van de vogelrichtlijn; of
 - b. de activiteit uitvoering geeft aan:
 - 1) een instandhoudingsmaatregel als bedoeld in de artikelen 3, eerste lid en tweede lid, onder b, c en d, en 4, eerste lid, eerste zin, en tweede lid, van de vogelrichtlijn of artikel 6, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of
 - 2) een passende maatregel als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de habitatrichtlijn.
 - 3) Het verbod op het opzettelijk storen van vogels, bedoeld in het eerste lid, onder d, geldt niet, als het storen niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de vogelsoort.

Habitatrichtlijn (Bal art. 11.46)

1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor:
 - a. het in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk doden of opzettelijk vangen van in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onder a, bij de habitatrichtlijn, bijlage II bij het verdrag van Bern of bijlage I bij het verdrag van Bonn;
 - b. het opzettelijk verstoren van dieren als bedoeld onder a;
 - c. het in de natuur opzettelijk vernielen of rapen van eieren van dieren als bedoeld onder a;
 - d. het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld onder a; en
 - e. het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onder b, bij de habitatrichtlijn of bijlage I bij het verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied.
2. Het verbod geldt niet als:
 - a. het verrichten van de activiteit op grond van een andere wet is toegestaan en is voldaan aan artikel 16, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of
 - b. de activiteit uitvoering geeft aan:
 - 1) een instandhoudingsmaatregel als bedoeld in de artikelen 3, eerste lid en tweede lid, onder b, c en d, en 4, eerste lid, eerste zin, en tweede lid, van de vogelrichtlijn of artikel 6, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of
 - 2) een passende maatregel als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de habitatrichtlijn.
 - 3) Onder de soorten, bedoeld in het eerste lid, onder a, worden niet begrepen de soorten, bedoeld in artikel 1 van de vogelrichtlijn.

Andere soorten (Bal art. 11.54)

1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor:
 - a. het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder A;
 - b. het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren als bedoeld onder a; en
 - c. het opzettelijk in hun natuurlijke verspreidingsgebied plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van vaatplanten van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder B.
2. Het verbod geldt niet als:
 - a. het gaat om het doden of vangen van de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis, of om het beschadigen of vernielen van hun vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen, voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden;
 - b. het verrichten van de activiteit op grond van een andere wet is toegestaan en is voldaan aan de eisen die zijn opgenomen artikel 8.74l van het Besluit kwaliteit leefomgeving; of
 - c. de activiteit deel uitmaakt van:
 - 1) een instandhoudingsmaatregel als bedoeld in de artikelen 3, eerste lid en tweede lid, onder b, c en d, en 4, eerste lid, eerste zin, en tweede lid, van de vogelrichtlijn of artikel 6, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of
 - 2) een passende maatregel als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de habitatrichtlijn.

Natuurlijk verspreidingsgebied

Individuele, populaties en groeiplaatsen die zich buiten het natuurlijk verspreidingsgebied bevinden, vallen buiten het beschermingsregime van soortenbescherming. Het natuurlijk verspreidingsgebied wordt gedefinieerd als het gebied welke een soort op eigen kracht heeft bezet of waarin deze is geïntroduceerd binnen het verspreidingsgebied waar de soort van nature voorkwam. Het beschermingsregime geldt dus niet voor ingezaaide planten of dieren welke zijn losgelaten, ontsnapt of vanuit elders zijn meegelift. Om te bepalen of een plant of dier voorkomt binnen zijn natuurlijke verspreidingsgebied wordt gebruik gemaakt van de Verspreidingsatlas en naslagwerken. Wel geldt onverminderd de Algemene zorgplicht.

Vogelrichtlijn

Onder de Vogelrichtlijn zijn alle in gebruik zijnde nesten en broedgevallen van vogels beschermd. Het is van alle vogelsoorten verboden om nesten te beschadigen of te vernielen. Daarnaast gelden onder provinciale aanwijzingen categorieën waarin de nesten en rustplaatsen van specifieke vogelsoorten jaarrond bescherming genieten, dus ook in de periode dat deze niet in gebruik zijn. Rustplaatsen zijn conform de Richtsnoeren van de Europese Commissie gedefinieerd als zijnde essentiële zones voor het bestaan van een dier of groep van dieren wanneer ze niet-actief zijn.

Tabel 4.1 Vogelsoorten onder categorie 1 t/m 4: nesten en rustplaatsen jaarrond beschermd. Vogelsoorten onder categorie 5: nesten en rustplaatsen jaarrond beschermd, indien er sprake is van ecologisch zwaarwegende redenen.

Vogelsoorten onder categorie 1 t/m 4			
Boomvalk	Havik	Ooievaar	Sperwer
Buizerd	Huismus	Ransuil	Steenuil
Gierzwaluw	Kerkuil	Roek	Wespendief
Grote gele kwikstaart	Oehoe	Slechtvalk	Zwarte wouw
Vogelsoorten onder categorie 5			
Blauwe reiger	Ekster	Kleine bonte specht	Tapuit
Boerenzwaluw	Gekraagde roodstaart	Kleine vliegenvanger	Torenvalk
Bonte vliegenvanger	Glanskop	Koolmees	Zeearend
Boomklever	Grauwe vliegenvanger	Kortsnavelboomkruiper	Zwarte kraai
Boomkruiper	Groene Specht	Oeverzwaluw	Zwarte mees
Bosuil	Grote bonte specht	Pimpelmees	Zwarte roodstaart
Brilduiker	Hop	Raaf	Zwarte specht
Draaihals	Huiszwaluw	Ruigpootuil	
Eider	IJsvogel	Spreeuw	

Provinciale vrijstelling

Van de verboden als bedoeld in *Andere soorten* Bal art. 11.54 kan door bevoegd gezag vrijstelling verleend worden voor het opzettelijk doden of vangen van individuen en voor het opzettelijk beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of vaste rustplaatsen voor bepaalde soorten (Bkl 8.74l).

Voor alle soorten in Nederland geldt dat er sprake is van een algemene zorgplicht (Ow afdeling 1.3). Hierin wordt voorgeschreven dat nadelige gevolgen voor flora en fauna voorkomen moeten worden. Het uitgangspunt van de algemene zorgplicht is dat het doden, verwonden, verontrusten of beschadigen van flora en fauna wordt vermeden. Deze zorgplicht geldt voor iedereen.

In de Omgevingsverordening van de Provincie Zuid-Holland is voor de volgende soorten vrijstelling opgenomen in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen:

Tabel 4.2 Vrijgestelde soorten in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen in de provincie Zuid-Holland.

Vrijgestelde soorten		
Aardmuis	Gewone bosspitsmuis	Ree
Bastaardkikker	Gewone pad	Rosse woelmuis
Bosmuis	Haas	Veldmuis
Bruine kikker	Hermelijn	Vos
Bunzing	Huisspitsmuis	Wezel
Dwergmuis	Kleine watersalamander	Woelrat
Dwergspitsmuis	Konijn	
Egel	Meerkikker	

Gebiedsbescherming

In Nederland zijn natuurgebieden aangewezen met een beschermde status. Deze natuurgebieden betreffen hoofdzakelijk Natura 2000-gebieden en provinciaal beschermde gebieden.

Natura 2000-gebieden

Voor werkzaamheden in Natura 2000-gebieden is bij alle mogelijke effecten een Voortoets vereist. Met de Voortoets wordt bepaald of de plannen mogelijk negatieve effecten hebben op de doelstellingen van Natura 2000-gebieden. Ten aanzien van Natura 2000-gebieden kunnen ook externe effecten als stikstofdepositie en licht- of geluidsuitstraling van invloed zijn. Bij negatieve effecten op beschermde natuurgebieden dient een vergunning voorhanden te zijn. Bij de afwezigheid van significant negatieve effecten maar mogelijke kans op verslechtering moeten voor de Specifieke zorgplicht Natura 2000-gebieden (art. 11.6 Bal) stappen voor de algemene bescherming ondernomen worden. De beoordeling van de Specifieke zorgplicht Natura 2000-gebieden zal derhalve in de voortoets beschreven worden.

Provinciaal beleid

Onderstaande teksten zijn gebaseerd op de meest recente versie van de Omgevingsverordening.

Natuurnetwerk Nederland

Binnen het Natuurnetwerk Nederland, onderverdeeld in bestaande en nieuwe natuur, waternatuur en ecologische verbindingen, geldt het 'nee, tenzij'-principe. Het uitgangspunt is dat een bestemmingsplan geen nieuwe activiteiten mogelijk maakt die de instandhouding en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van deze gebieden significant beperken, of leiden tot een significante vermindering van de oppervlakte, kwaliteit of samenhang van die gebieden. Mocht een ontwikkeling wel negatieve gevolgen hebben op de bovengenoemde aspecten, is deze ontwikkeling alleen mogelijk als er geen reële alternatieven zijn en de negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarde, oppervlakte, kwaliteit en samenhang van het Natuurnetwerk Nederland worden beperkt en de overblijvende effecten gelijkwaardig worden gecompenseerd. Voor dergelijke ontwikkelingen dient tevens een omgevingsvergunning voorhanden te zijn. In de provincie Zuid-Holland valt het Natuurnetwerk Nederland onder beschermingscategorie 1.

Bescherming van de ruimtelijke kwaliteit

Provincie Zuid-Holland heeft gebieden aangewezen met speciale bescherming van de ruimtelijke kwaliteit. Deze bescherming is opgedeeld in beschermingscategorie 1 en beschermingscategorie 2.

Beschermingscategorie 1

Een bestemmingsplan voor een gebied met beschermingscategorie 1 kan niet voorzien in een ruimtelijke ontwikkeling die leidt tot een wijziging van de bestaande gebiedsidentiteit op structuurniveau, of welke leidt tot het transformeren van de bestaande gebiedsidentiteit, tenzij het gaat om de ontwikkeling van bovenlokale infrastructuur of van natuur of om een in het Programma ruimte uitgezonde ruimtelijke ontwikkeling of een zwaarwegend algemeen belang en voort wordt voldaan aan gestelde voorwaarden. De gebieden met betrekking tot natuur binnen beschermingscategorie 1 betreffen Natuurnetwerk Nederland en Beschermde grasland in de Bollenstreek.

Beschermingscategorie 2

Een bestemmingsplan voor een gebied met beschermingscategorie 2 kan niet voorzien in een ruimtelijke ontwikkeling die leidt tot het transformeren van de bestaande gebiedsidentiteit, tenzij het gaat om de ontwikkeling van bovenlokale infrastructuur of van natuur of om een in het Programma ruimte uitgezonde ruimtelijke ontwikkeling of een zwaarwegend algemeen belang en voort wordt voldaan aan gestelde voorwaarden. De gebieden met betrekking tot natuur binnen beschermingscategorie 2 betreffen Belangrijk weidevogelgebied en de Groene buffer.

Houtopstanden

Houtopstanden betreffen zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, met een oppervlakte van 1000 m² of meer, of een rijbeplanting met meer dan 20 bomen. Het is verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, zonder voorafgaand melding te doen bij gedeputeerde staten. Ingeval een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, dient deze binnen drie jaar herplant te worden. Bij het vellen van houtopstanden en het herbeplanten van grond geldt de Specifieke zorgplicht houtopstanden (art. 11.116 Bal) als de activiteit nadelige gevolgen heeft voor de oogmerken voor regels voor deze activiteiten (art. 11.112 Bal). Waarbij de oogmerken doelstellingen zijn voor regels over het vellen en herbeplanten. Het vellen van houtopstanden is niet meldingsplichtig als het één van de volgende typen houtopstanden betreft (Bal art. 11.111 lid 2):

- a. houtopstanden binnen de in het omgevingsplan aangewezen bebouwingscontour houtkap, bedoeld in artikel 5.165b van het Besluit kwaliteit leefomgeving; Besluit activiteiten leefomgeving – geconsolideerde Staatsbladversie
- b. houtopstanden op erven of in tuinen;
- c. bomen en struiken die specifiek voor het oogsten van fruit, noten of vruchten worden geteeld;
- d. houtopstanden die windschermen om boomgaarden vormen;
- e. naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, als deze niet ouder zijn dan 20 jaar;
- f. kweekgoed;
- g. uit populieren of wilgen bestaande:
 - 1) wegbepantingen;
 - 2) bepantingen langs waterwegen; en
 - 3) eenrijige bepantingen langs landbouwgronden;
- h. het dunnen van een houtopstand voor de bevordering van de groei van de overblijvende houtopstand;
- i. uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande bepantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, als zij:
 - 1) ten minste eens per 10 jaar worden geoogst;
 - 2) bestaan uit minstens 10.000 stoven per ha per bepantingseenheid, die bestaat uit aaneengesloten bepanting die niet wordt doorsneden door onbepante stroken breder dan 2 m; en
 - 3) zijn aangelegd na 1 januari 2013; en
- j. houtopstanden die een kleinere oppervlakte grond beslaan dan 10 a, of bestaan uit een rijbeplanting die 20 of minder bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen.

Bijlage 3 Reuzenberenklauw

De reuzenberenklauw (*Heracleum mantegazzianum*) komt van oorsprong voor in de Kaukasus. In Nederland is de plant in de 19^e eeuw geïntroduceerd als sierplant, inmiddels komt de soort verspreid over heel Nederland voor. Door de snelle groei van reuzenberenklauw kan de soort inheemse plantensoorten verdringen. Dichte vegetaties kunnen tientallen jaren standhouden. Daarnaast worden oevers en taluds instabieler door het verdringen van de ondergroei, hierdoor kan er erosie optreden. Het sap van reuzenberenklauw kan bij mensen leiden tot brandwonden wanneer de huid ermee in aanraking komt, dit gebeurt in combinatie met zonlicht. Ook honden kunnen gewond raken bij aanraking.

Verspreiding

Reuzenberenklauw kan in het tweede jaar gaan bloeien, echter vindt dit meestal plaats in het derde tot vijfde jaar. Een plant kan 10.000 tot 20.000 zaden produceren. Deze zaden komen in de toplaag van de bodem terecht op een afstand tot ca. 10 meter van de plant. Op grotere afstanden vindt verspreiding plaats via de wind en water, maar ook werkzaamheden als maaien en grondtransport zorgen voor verspreiding. Zaden blijven 7 jaar kiemkrachtig.

Herkenning

De reuzenberenklauw kan 3-5 meter hoog worden. De plant is te herkennen aan holle stengels welke purper zijn gevlekt. Bladeren kunnen tot wel één meter lang worden. De bladeren hebben diepe insnijdingen en stevige haren aan de onderzijde. De groei staat rond eind maart/begin april. Na enkele jaren vormt de plant één bloemstengel met witte bloemen welke bloeien van eind juni tot augustus (figuur 1). De bloemschermen kunnen een diameter van 50 cm bereiken. Na de bloei sterft de plant af.

De reuzenberenklauw kan verward worden met de gewone berenklauw (*Heacleum sphondylium*). Echter is deze soort kleiner (tot circa 90-150 cm), heeft geen paarse vlekken op de stengel en zijn de bladeren minder groot. De gewone berenklauw heeft bloeit van juni tot oktober.

Figuur 1 Uiterlijke kenmerken van de reuzenberenklauw, waarbij de bladvorm en bloeiwijze van de plant wordt weergegeven.

Beheersen en bestrijden

De verschillende methodes kunnen afgewogen worden afhankelijk van het doel (beheersen of bestrijden), arbeidsintensiviteit en effectiviteit. Als de plant in een vroeg stadium bestreden kan worden is de kans dat de reuzenberenklauw geheel verdwijnt groter dan in een later stadium. Voor alle beheers- en bestrijdingsmethodes geldt dat nazorg van in ieder geval 7 jaar wenselijk is, doordat de zaden gedurende 7 jaar kiemkrachtig zijn. In onderstaande tabel worden verschillende methoden beschreven.

Tabel 1 Maatregelen ter beheersing en/of bestrijding van de reuzenberenklauw.

Maatregel	Beschrijving	Effectiviteit	Voor- en nadelen
Maaien	Regelmatig groeiplaatsen maaien (minimaal 5 maal per groeiseizoen).	Enkel effectief bij regelmatig maaien gedurende langere periode (>7 jaar). Effectiviteit wordt bevorderd i.v.m. het inzaaien van een mix van inheemse grassen. Maaierwerkzaamheden uitvoeren buiten de periode dat zaden aanwezig zijn.	- Arbeids- en kostenintensief - Langdurig traject
Uitsteken	Uitsteken van de plant op minimaal 15 cm diepte.	Enkel effectief als de groeipunt helemaal wordt gescheiden van de wortel. Meest effectief in het vroege voorjaar met herhaling in de zomer.	- Enkel geschikt voor kleine haarden - Arbeids- en kostenintensief - Langdurig traject + Effectief bij kleine haarden
Begrazen	Inzetten van begrazing door runderen, schapen, geiten of varkens	Enkel effectief bij regelmatige herhaling gedurende langere periode (>7 jaar).	- Langdurig traject + Arbeidsextensief
Heet water	Injecteren van heet water in de wortel.	Enkel, mits de behandeling plaatsvindt via wortelinfectie.	- Arbeidsintensief - Effectiviteit op lange termijn is nog niet bekend

BLOM ECOLOGIE

Verbindt natuur en samenleving

Koeweistraat 2

4181 CD Waardenburg

0418 820 288

blomecologie.nl